

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁANIA SYSTEMU ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA
W SZKOLE DOKTORSKIEJ NAUK SPOŁECZNYCH UWB
w roku akademickim 2021/2022

Szkoła Doktorska Nauk Społecznych UWB w roku akademickim 2021/2022 kształciła doktorantów w dyscyplinach: ekonomia i finanse, nauki socjologiczne, nauki prawne, pedagogika.

Liczba doktorantów wyniosła łącznie 50 (stan na 31.12.2021r.). W stosunku do roku poprzedniego jest to wzrost o 21 osób (42%). Połowę doktorantów w Szkole stanowią doktoranci, którzy wybrali nauki prawne (zestawienie poniżej).

	Rok 1	Rok 2	Rok 3
Ekonomia i finanse	2	3	2
Nauki prawne	11	10	4
Nauki socjologiczne	4	3	1
Pedagogika	4	4	2
Razem	21	20	9

W roku akademickim 2021/2022 Zespół ds. Jakości Kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku działał w następującym składzie:

Prof. dr hab. Agnieszka Malarewicz- Jakubów	<i>Przewodnicząca Zespołu, Przedstawiciel dyscypliny nauki prawne</i>
Dr hab. Ewa Gruszevska, prof. UWB	<i>Dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UWB</i>
Prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz	<i>Przedstawiciel dyscypliny pedagogika</i>
Dr hab. Renata Przygodzka, prof. UWB	<i>Przedstawiciel dyscypliny ekonomia i finanse</i>
Dr hab. Mariusz Zemło, prof. UWB	<i>Przedstawiciel dyscypliny nauki socjologiczne</i>
Mgr Weronika Sołkiewicz	<i>Przedstawiciel doktorantów</i>

Zespół realizował zadania w określonych przepisami obszarach:

1. Monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich lub pracowników naukowych prowadzących zajęcia z doktorantami
2. Monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia
3. Ocena jakości zajęć dydaktycznych
4. Monitorowanie warunków kształcenia i jego organizacji
5. Monitorowane wsparcia doktorantów w procesie uczenia się
6. Ocena mobilności doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia

Podstawa prawna: Uchwała nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku wraz z Uchwałą nr 2847 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 24 marca 2021 r. zmieniającą Uchwałę nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku

1. MONITOROWANIE KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI AKADEMICKICH LUB PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA Z DOKTORANTAMI

Proces monitorowania kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia z doktorantami w SDNS UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§ 4). Polegał on na systematycznej analizie i ocenie:

- pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich,
- obsady zajęć dydaktycznych przez pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych oraz inne osoby prowadzące zajęcia z doktorantami pod kątem zgodności ich kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji zawodowych (np. specjalizacja naukowa, dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe) z prowadzonymi zajęciami.

Monitorowanie w tym obszarze ma na celu zapewnienie pełnej sprawności systemu obsadzania zajęć dydaktycznych w Szkole Doktorskiej oraz odpowiedniej ich jakości.

Dokonywanie wyboru pracowników naukowych do przedmiotów oferowanych w ramach programu SDNS odbywa się w ścisłej relacji z Dziekanami Wydziału Ekonomii i Finansów, Wydziału Nauk o Edukacji i Wydziału Prawa oraz z Dyrektorem Instytutu Socjologii. Wskazują oni pracowników o odpowiednich kwalifikacjach do prowadzenia zajęć oferowanych w danym cyklu kształcenia. Ponadto w każdym roku obsada zajęć jest przedstawiana na posiedzeniach Rady Naukowej, w celu poznania stanowiska Rady. W roku 2021/2022 Dyrektor SDNS zwrócił się do Dziekanów/Dyrektora o rekomendowanie pracowników samodzielnych specjalizujących się w obszarach tematycznych związanych z przedstawionymi w ofercie przedmiotami. Zgodnie z §6 ust 3 Regulaminu SDNS przyjęto zasadę, iż zajęcia z doktorantami w SDNS UwB prowadzą samodzielni pracownicy naukowcy z danej dyscypliny prowadzący badania w danym obszarze tematycznym. W sytuacjach uzasadnionych dopuszczalne jest wyznaczanie pracowników niesamodzielnych, o ile ich zainteresowania badawcze oraz doświadczenie naukowe pozostają w ścisłym związku z tematyką zajęć. Powinni otrzymać wyraźną rekomendację ze strony władz jednostki zatrudnienia. Wymóg ten nie dotyczy osób prowadzących lektoraty z języka obcego, a przypadku innych zajęć osób spoza uczelni mających wybitne osiągnięcia naukowe lub doświadczenie zawodowe.

W roku 2021/2022 w SDNS zajęcia prowadziło 57 pracowników naukowych, w tym: 14 profesorów, 35 doktorów habilitowanych, 7 pracowników ze stopniem doktora, w tym: lektoraty (1), umiejętności miękkie (2), zajęcia w modułach kształcenia (3) i w module kształcenia ogólnego (1) oraz 1 pracownik z dyplomem magistra - lektorat. Dodatkowo obowiązkowe szkolenie z BHP prowadził pracownik ze stopniem doktora z dużym doświadczeniem w zakresie takich zajęć.

Oferta kandydatów na promotorów (dla doktorantów 1 roku) zamieszczona jest na stronie internetowej szkoły (zakładka: Rekrutacja). Obok danych potencjalnych promotorów są informacje o obszarach badawczych, w których się specjalizują. Oferta aktualizowana jest w każdym roku.

W procesie wyznaczania promotorów Rada Naukowa weryfikuje zgodność wybranego przez doktoranta tematu rozprawy doktorskiej z polem badawczym i zainteresowaniami proponowanego promotora. Wraz z wnioskiem o wyznaczenie promotora składany jest wykaz jego najważniejszych osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych. W uzasadnionych sytuacjach Rada Naukowa rekomenduje, aby promotor wspólnie z doktorantem rozważyli dołączenie promotora pomocniczego ze określonego obszaru badań.

Promotorzy wszystkich doktorantów I roku zostali wyznaczeni w ustawowym terminie – w ciągu 3 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia. W przypadku większości doktorantów promotorów wyznaczono już w 2 miesiącu kształcenia.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Zespół pozytywnie ocenił obsadę zajęć Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB w roku akademickim 2021/2022. Proces doboru wykładowców odbywa się prawidłowo dzięki utrzymywaniu kontaktów szkoły z dziekanami konstytuującymi wydziałów i instytutu. W celu podniesienia jakości kształcenia w szkole Zespół rekomenduje następujące działania:

- kontynuować współpracę z dziekanami i dyrektorem instytutu w kwestii obsady zajęć w szkole,

- nadal monitorować obsadę zajęć, szczególnie w przypadku proponowania pracowników ze stopniem doktora,
- wykorzystywać wyniki uzyskane z analizy ankiet oceny zajęć dokonanych przez doktorantów i modyfikować na ich podstawie współpracę z poszczególnymi wykładowcami.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1. kontynuować współpracę z dziekanami i dyrektorem instytutu w kwestii obsady zajęć w szkole – obsada nowych zajęć jest proponowana przez dziekanów oraz dyrektora instytutu. W przypadku braku możliwości realizacji zajęć przez dotychczasowego prowadzącego Dyrektor SDNS zwraca się z prośbą do dziekana / dyrektora instytutu o wskazanie pracownika naukowego specjalizującego się w danym obszarze. Oferta SDNS przedmiotów „spoza dyscypliny” została zaproponowana przez kierowników jednostek na wniosek dyrektora szkoły.
2. monitorować obsadę zajęć, zwłaszcza w przypadku proponowania pracowników ze stopniem doktora – w przypadku osób ze stopniem naukowym doktora w roku akademickim 2021/2022 przeprowadzono hospitacje lub zaplanowano je na kolejny rok przeprowadzenie hospitacji tych zajęć.
3. wykorzystać wyniki uzyskane z analizy ankiet oceny zajęć dokonanych przez doktorantów i modyfikować na ich podstawie współpracę z poszczególnymi wykładowcami – W roku 2021/2022 nie zgłoszono negatywnych uwag skierowanych do wykładowców.

2.MONITOROWANIE I DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia w SDNS UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§5). W ramach oceny procesu kształcenia analiza i ocena dotyczyła takich obszarów jak:

- 1) adekwatności programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK,
- 2) sposobu weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK,
- 3) jakości opieki naukowej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej,
- 4) rzetelności przeprowadzania oceny śródkresowej,
- 5) skuteczności kształcenia doktorantów.

Podstawą działania Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB są dokumenty uchwalone przez Senat UwB w świetle ustawy z dnia 20 lipca 2018r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.):

- Zarządzenie nr 8 Rektora UwB z dn.27.03.2019r. w sprawie utworzenia szkół doktorskich w Uniwersytecie w Białymstoku: <http://docs.uwb.edu.pl/pliki/2019-8-2.pdf>
- Regulamin SDNS - Uchwała nr 2358 Senatu UwB z dnia 27 marca 2019r. w sprawie Regulaminu Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku: <https://uwb.edu.pl/uploads/documents/zal-4-regulamin-sdns.pdf?t=1606244126>
- Program szkoły- Uchwała nr 2426 Senatu UwB z dnia 22 maja 2019r. w sprawie ustalenia programu kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych: <http://docs.uwb.edu.pl/pliki/2019-2426-1.pdf>
- Komunikat nr 1 Dyrektora SDNS z dn. 23 września 2019 r. w sprawie elementó*w Indywidualnego Planu Badawczego obowiązującego w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku*: <https://uwb.edu.pl/uploads/documents/zal-8a-komunikat-nr-1-dyrektora-sdns.pdf?t=1619099589>
- Komunikat nr 2 Dyrektora SDNS z dnia 1 października 2019 r. w sprawie sprawozdania rocznego oraz sprawozdania śródkresowego obowiązujących w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB: <https://uwb.edu.pl/uploads/documents/zal-9a-komunikat-nr-2.pdf?t=1619099589>

W roku akademickim 2021/2022 podjęto prace nad zmianami w Regulaminie SDNS UwB zgodnie z bieżącymi zmianami wynikającymi z nowelizacji przepisów prawnych. Regulamin został zatwierdzony przez Senat i obowiązuje od roku akademickiego 2022/2023.

Dodatkowo Dyrektor SDNS wydał następujące regulacje związane z organizacją szkoły w roku akademickim 2021/2022:

- Komunikat nr 2/2021 Dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 01 października 2021 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa obowiązujących w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB w związku z pandemią COVID – 19,
- Komunikat nr 1/2022 Dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 14 lutego 2022 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa obowiązujących w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB w związku z pandemią COVID – 19,
- Komunikat nr 2/2022 Dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB z dnia 14 lutego 2022 r. w sprawie formy prowadzenia zajęć w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB.

Ad. 1) *adekwatność programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK*

Zespół wskazał na zgodność programu kształcenia oraz formy przeprowadzanych zajęć z zakresem wiedzy, kompetencji i umiejętności niezbędnych do osiągnięcia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8PRK. Program kształcenia w części wspólnej dla wszystkich doktorantów oraz dotyczącej poszczególnych ścieżek dyscyplin spełnia wymogi przewidziane w przepisach prawa.

Program kształcenia jest zamieszczony na stronie SDNS. Struktura programu kształcenia zawiera 4 moduły: kształcenia ogólnego, kształcenia w dyscyplinach (ekonomia i finanse, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika), przygotowania rozprawy doktorskiej oraz praktyk zawodowych.

Moduły kształcenia umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, zarówno w wymiarze wiedzy, kompetencji, jak i umiejętności. Do wszystkich przedmiotów przypisane zostały efekty uczenia się uwzględniające również wkład pracy doktoranta niezbędny do ich osiągnięcia. Warto podkreślić, że doktoranci mają możliwość wyboru konwersatoriów specjalistycznych w dyscyplinach (wybór dokonywany jest w 2 semestrze pierwszego roku kształcenia), konwersatorium spoza dyscypliny (możliwy do realizacji na każdym roku, do VII semestru) oraz ofertę przedmiotów rozwijających umiejętności miękkie (2 przedmioty w ciągu 2 pierwszych lat kształcenia, większość doktorantów realizuje je na roku 1). Daje to doktorantom szansę ukierunkowania kształcenia na obszary zainteresowań badawczych.

Kluczową składową uczenia się w szkołach doktorskich są indywidualne plany badawcze (IPB). Obowiązkiem doktorantów I roku do końca 12 miesiąca od rozpoczęcia kształcenia w szkole jest złożenie opracowanych indywidualnych planów badawczych zatwierdzonych i podpisanych przez promotorów i promotorów pomocniczych. Wszyscy doktoranci tego obowiązku dopełnili. Do końca września 2022r. indywidualne plany badawcze 19 doktorantów pierwszego roku zostały zweryfikowane i stwierdzono ich zgodność z regulaminem szkoły, obowiązkami promotorów oraz ustalonymi elementami planu badawczego.

W październiku 2021 doktoranci aktualnego 3 roku zostali ocenieni przez Komisję ds. przeprowadzenia ocen śródkresowych. Wszyscy doktoranci uzyskali oceny pozytywne dotyczące realizacji przez nich indywidualnych planów badawczych.

Do połowy września 2022 doktoranci 2 roku składali sprawozdania śródkresowe, podsumowujące ich pracę w ciągu 2 lat kształcenia w szkole. Sprawozdania były uzupełnione o aktualny stan pracy doktorskiej (złożono koncepcje i fragmenty rozpraw) oraz potwierdzenia wszystkich aktywności realizowanych przez daną osobę (dokumenty). Materiały te zostały przekazane w elektronicznej wersji Komisjom do przeprowadzenia ocen śródkresowych na miesiąc przed terminem ocen.

Ad. 2) *sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK*,
Sylabusy przedmiotów, a w nich informacje o kryteriach zaliczania, zostały udostępnione doktorantom poprzez zamieszczenie ich w systemie USOS. Analiza sylabusów oraz sprawozdań z realizacji przedmiotów w systemie zdalnym umożliwiła generalnie stwierdzenie prawidłowego sposobu weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji

społecznych. Pozytywnie oceniono adekwatność zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się w ramach wszystkich realizowanych przedmiotów.

Szczegółowe karty przedmiotów zawierają informacje o zakładanych efektach kształcenia oraz o sposobach ich weryfikacji i dokonywania oceny doktorantów.

W efekcie weryfikacji zawartości sylabusów wskazano jednak na pewne uchybienia. Dotyczyły one głównie niezgodności części A i B, braków lub błędów w wypełnionych polach. Część sylabusów nie była wstawiona do USOS lub brakowało części B sylabusa. Uwagi przekazano pracownikom naukowym wraz z instrukcją wypełnienia sylabusa. W większości przypadków sylabusy poprawiono, uwagi uwzględniono również przy tworzeniu sylabusów w roku akademickim 2022/2023.

W roku akademickim 2021/2022 nie zgłaszano problemów z prowadzeniem zajęć i weryfikacją efektów uczenia się (przez doktorantów i pracowników). W roku akademickim 2021/2022 zrealizowano założone w ramach zajęć cele, a większość doktorantów uzyskała oceny ze wszystkich przedmiotów. W przypadku trzech doktorantów pojawiły się trudności ze zaliczeniem przedmiotów. Ten fakt m.in. stał się przyczynkiem do wszczęcia procedury skreślenia wobec tych doktorantów.

Ad. 3) jakość opieki naukowej i wsparcie w prowadzeniu działalności naukowej

Głównym zadaniem szkoły doktorskiej jest wspieranie doktoranta w jego rozwoju naukowym. Doktorant rozpoczynając współpracę z promotorem staje się członkiem zespołu badawczego i realizuje swoją pracę naukową nad rozprawą w środowisku naukowym. Daje to możliwość pozyskania kontaktów naukowych oraz zapoznania się z badaniami prowadzonymi w obszarze naukowym, który interesuje doktoranta. Szkoła tworzy środowisko wsparcia dla doktorantów, dzięki czemu badania doktoranta będą skuteczniejsze oraz zwieńczone sukcesem w postaci złożenia rozprawy doktorskiej w terminie zaplanowanym w IPB. Należy wskazać przynajmniej trzy rodzaje wsparcia udzielanego przez szkołę w zakresie prowadzonych przez doktorantów badań: merytoryczne, organizacyjne oraz finansowe. W tej części przedstawiony zostanie opis wsparcia merytorycznego i organizacyjnego.

Opieka naukowa nad doktorantem rozpoczyna się od pierwszych dni doktoranta w szkole. Wszyscy doktoranci 1 roku złożyli wnioski o wyznaczenie promotorów w ciągu 30 dni od rozpoczęcia kształcenia. Rada Naukowa zaopiniowała te wnioski. W większości przypadków stwierdzono zgodność tematyki badań proponowanych przez doktorantów ze specjalnościami kandydatów na promotorów. W listopadzie 2021r., czyli w przewidzianym ustawowo czasie (do 3 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia), Dyrektor Szkoły wyznaczył promotorów (20) i promotorów pomocniczych (5). W przypadku jednej osoby Rada negatywnie zaopiniowała wniosek o powołanie promotora. Doktorant wskazał kolejną kandydaturę – która została zaakceptowana przez Radę i powołano promotora. Jeden doktorant złożył wniosek z opóźnieniem, ze względu na późniejszą datę przyjęcia do szkoły (doktorant przyjęty z odwołania), zaproponowana kandydatura została zaakceptowana przez Radę i powołano promotora. Do końca roku akademickiego na podstawie pozytywnych opinii Rady Naukowej wskazano jeszcze 3 promotorów pomocniczych prac doktorantów (powołanie promotora pomocniczego możliwe jest do 12 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia).

Od momentu wskazania promotora rozpoczęły się seminaria doktorskie (w wymiarze 30 godzin rocznie) i tym samym systematyczna współpraca z doktorantami. Dyrektor zorganizował kilka spotkań z nowopowołanymi promotorami (ostatnie w marcu 2022), podczas których omówiono główne aspekty opieki nad doktorantami w szkole doktorskiej.

Promotorzy w czasie seminariów wspierają pracę doktorantów nad ich dysertacjami, a także nad całą aktywnością naukową doktoranta – jest to istota roli promotora oraz promotora pomocniczego. Obowiązki te zapisano w nowym regulaminie SDNS (§ 25 p. 4).

W semestrze letnim odbyło się spotkanie Dyrektora z doktorantami I roku dotyczące budowy i elementów indywidualnego planu badawczego.

Wszyscy doktoranci I roku złożyli ustalone z promotorami oraz promotorami pomocniczymi pierwsze wersje indywidualnych planów badawczych w połowie czerwca 2022r, a ostateczne - do końca września 2022 roku. Doktoranci wraz z indywidualnymi planami badawczymi złożyli koncepcje rozpraw doktorskich. Kompletne IPB zostały zatwierdzone przez dyrektora szkoły. Jeden doktorant

złożył IPB bez podpisu promotora, w związku z tym nie zatwierdzono jego treści (wszczęto postępowanie o skreślenie).

Z analizy sprawozdań rocznych doktorantów I roku wynika, że większość z nich poza seminariami doktoranckimi wystąpiła również na seminariach naukowych Katedr czy Zakładów promotorów i zaprezentowała wstępne koncepcje badań.

Rada Naukowa pozytywnie zaopiniowała sprawozdania roczne wszystkich doktorantów szkoły. W opiniach zawarto również uwagi do pracy, w większości dotyczyły nieterminowości wywiązywania się z zobowiązań, głównie z realizacją kolejnych etapów pracy doktorskiej.

W przypadku 8 doktorantów pojawiły się uwagi do ich pracy. Rada wydała opinię warunkowo pozytywną. Ponadto w przypadku 3 doktorantów Rada nie przyjęła sprawozdań. Jedno sprawozdanie nie wpłynęło ze względu na urlop macierzyński doktorantki oraz 1 pozostawiono bez rozpatrzenia ze względu na brak opinii promotora. Jeden doktorant w ogóle nie złożył sprawozdania.

W świetle uwag Rady Naukowej należy zwrócić większą uwagę na przestrzeganie przez doktorantów założeń sformułowanych w Indywidualnych Planach Badawczych Doktorantów.

W listopadzie i grudniu 2021 roku zorganizowano II Forum Doktorantów SDNS (online), czyli seminarium naukowe, w ramach którego doktoranci 2 roku przedstawiali swoje koncepcje badań szerszemu gronu naukowców. Forum spotkało się z życzliwymi ocenami pracowników naukowych, promotorów, jak i samych doktorantów. Podkreślano konieczność przeprowadzania takiej dyskusji na początku drogi naukowej doktoranta. Inicjatywa ta będzie kontynuowana.

Ad. 4) rzetelność przeprowadzania oceny śródkresowej

W październiku 2022 po raz drugi odbyły się oceny śródkresowe. W ich ramach doktoranci kończący 2 rok kształcenia zaprezentowali swoje osiągnięcia z 2 ostatnich lat (połowa okresu kształcenia rocznika pierwszego naboru). Sprawozdania śródkresowe złożyło 15 doktorantów (10 doktorantów z nauk prawnych, 1 doktorant z dyscypliny: ekonomia i finanse, 2 doktorantki z dyscypliny: pedagogika, oraz 2 doktorantów z dyscypliny: nauki socjologiczne).

Proces dokonywania ocen rozpoczął szerokimi konsultacjami dotyczącymi wyboru osób do składu Komisji do spraw przeprowadzenia ocen śródkresowych oraz Komisji Odwoławczych. O przedstawienie propozycji kandydatów Dyrektor SDNS poprosił Dziekanów Wydziału Ekonomii i Finansów, Nauk o Edukacji, Prawa i Dyrektora Instytutu Socjologii. Ze względu na liczbę doktorantów oraz podejmowane obszary badawcze zaproponowano, aby powołać 2 komisje oceniające doktorantów w dyscyplinie nauki prawne. Kandydatury były dyskutowane i opiniowane na posiedzeniach naukowych Rady Naukowej. Proces opiniowania członków podstawowych składów Komisji zakończył się 21.06.2022. Decyzją Rektora nr 11 z dn. 05.07.2022 r. zostało powołanych 5 Komisji, w 4 dyscyplinach, w których odbywa się kształcenie w SDNS. W skład każdej komisji wchodzi 2 samodzielnych nauczycieli akademickich z UwB oraz jeden członek – profesor lub doktor habilitowany spoza UwB. Wszyscy reprezentujący dyscyplinę, w które oceniani byli doktoranci. Terminy posiedzeń Komisji zostały podane z ponad 2 miesięcznym wyprzedzeniem. Wszyscy członkowie komisji otrzymali dokumenty doktorantów w wersji elektronicznej, jak również przesłano im informacje dotyczące formalnej strony przeprowadzenia ocen.

Prace komisji przebiegały zgodnie z Zarządzeniem nr 52 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie zasad organizacji pracy komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów szkół doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku; <https://bip.uwb.edu.pl/uwb/akty-prawne-uwb/2021/zarzadzania-rektora/16128,Zarzadzenie-nr-52-Rektora-Uniwersytetu-w-Bialymstoku-z-dnia-8-czerwca-2021-r-w-s.html> oraz Zarządzeniem nr 40 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 5 lipca 2022 r. zmieniającym Zarządzenie nr 52 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie zasad organizacji pracy komisji do przeprowadzenia oceny śródkresowej doktorantów szkół doktorskich Uniwersytetu w Białymstoku; <https://bip.uwb.edu.pl/uwb/akty-prawne-uwb/2022/zarzadzania-rektora/18466,Zarzadzenie-nr-40-Rektora-Uniwersytetu-w-Bialymstoku-z-dnia-5-lipca-2022-r-zmien.html>

Oceny śródkresowe odbyły się zgodnie z planem:
17.10.2022 – doktoranci z dyscypliny: nauki socjologiczne

18.10.2022 – doktoranci z dyscypliny: nauki prawne – Komisja I
 21.10.2021 - doktoranci z dyscypliny: ekonomia i finanse
 28.10.2021 - doktoranci z dyscypliny: nauki prawne (Komisja II) i pedagogika
 W posiedzeniach komisji nie uczestniczyli promotorzy oraz Dyrektor szkoły.

W przeprowadzaniu ocen członkowie komisji dokonali analizy osiągnięć doktorantów, w tym:

- Przygotowanie rozprawy doktorskiej (stopień zaawansowania pracy i badań);
- Aktywność naukowo-badawcza, w tym: opublikowane/złożone artykuły naukowe, czynne uczestnictwo w konferencjach, złożenie wniosku grantowego, zrealizowane staże;
- Upowszechnianie wyników badań;
- Pozostałe aktywności odnoszące się do efektów kształcenia w szkole doktorskiej;
- Realizacja celów/zadań zapisanych w indywidualnym planie badawczym, w tym terminowość.

Większość doktorantów, uzyskała oceny pozytywne. W jednym przypadku wystawiono ocenę negatywną, od której się odwołano. Toczy się obecnie procedura odwoławcza. Wyniki ocen śródkresowych wraz z ich uzasadnieniami zgodnie z zasadą jawności zostały opublikowane na stronie SDNS UwB.

Ad. 5) skuteczność kształcenia doktorantów

W roku akademickim 2021/2022 żaden z doktorantów nie złożył rozprawy doktorskiej po pierwszym i drugim roku kształcenia w szkole. Dwie doktorantki zostały skreślone (na swój wniosek). Dwie doktorantki zawiesiły kształcenie na okres urlopów macierzyńskich. Troje doktorantów jest trakcie procedury skreślenia z powodu niewywiązania się z obowiązków zawartych w Regulaminie Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB oraz w programie kształcenia Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UwB.

Doktoranci sprawozdali, że w roku 2021/2022 opublikowali 53 artykuły (i jedną monografię) na łączną sumę 2250 pkt, co stanowi przyrost o 141% artykułów i 212,5% punktów. W przeliczeniu stanowi pośrednio 41,67 punktu na jedną publikację. W porównaniu w roku 2020/2021 wielkość ta wynosiła 32,72pkt na 1 publikację, czyli w tym roku jest to wzrost o 27,35%.

Sprawozdania doktorantów zawierają informację o tym, że 18 tekstów zostało zrecenzowanych i przyjętych do druku (445 pkt). Ponadto doktoranci napisali 56 artykułów, które zostały złożone do wydawnictw i oczekują na recenzję (oczekiwana punktacja to 2405 pkt). Zwrócić należy uwagę na uczestnictwo doktorantów w zespołach badawczych, czego efektem są wysokopunktowane artykuły wspólne z innymi naukowcami (100, 140 pkt). Docenić należy również opublikowanie przez jedną doktorantkę własnej monografii. Zwrócić należy też uwagę na część doktorantów, których aktywność jest dużo skromniejsza niż pozostałych.

Doktoranci 2 i 3 roku mają coraz bardziej zaawansowane badania. Część z nich napisała obszernie fragmenty pracy doktorskiej, co rodzi oczekiwanie, iż ich wysiłki w następnym okresie przyczynią się do ukończenia dysertacji w terminie. Weryfikacja zaawansowania rozpraw oraz realizacja innych aktywności zapisanych w indywidualnych planach badawczych była przedmiotem oceny śródkresowej, którą większość doktorantów przeszła pozytywnie.

Tabela 1. Ogólna ocena kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
	liczba doktorantów					
Czy biorąc pod uwagę wszystkie aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony(a) z kształcenia w szkole doktorskiej?	3	2	0	0	1	0
Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	2	3	1	0	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	3	1	0	2	0	0

Czy uważasz, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów, itp.) jest wystarczająca?	2	1	1	1	1	0
Czy wsparcie merytoryczne uzyskane w trakcie pisania pracy doktorskiej było wystarczające?	4	0	1	1	0	0
Czy wsparcie merytoryczne uzyskane w trakcie realizacji innych elementów Pana/Pani indywidualnego planu badawczego było wystarczające?	4	1	1	0	0	0
Czy zajęcia realizowane w formie zdalnej zostały przeprowadzone w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się?	4	4	0	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Załącznik 3b).

Tabela 2. Ogólna ocena kierunku studiów

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
	liczba doktorantów					
Czy biorąc pod uwagę wszystkie aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony(a) z odbywanych studiów?	3	1	0	0	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	2	1	1	0	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	2	2	0	0	0	0
Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów itp.) jest wystarczająca?	3	0	0	0	1	0
Czy uważa Pan/Pani, że proporcje między zajęciami praktycznymi a teoretycznymi są właściwe?	3	0	1	0	0	0
Czy zależałoby Panu/Pani na tym, by intensywność nauki na Pana/Pani kierunku była większa niż obecnie?	1	0	0	1	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej (Załącznik 3a).

Ocena jakości opieki naukowej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej doktorantów dokonana została na podstawie wyników ankiet oceniających jakość kształcenia w szkole doktorskiej (Załącznik 3b Uchwały Senatu). Ankiety dotyczącą szkoły doktorskiej wypełniło jedynie 6 doktorantów na ogólną liczbę doktorantów w roku 2021/2022 - 50 (12%). Po raz kolejny wraz z ankietą dotyczącą szkoły doktorskiej wymagane było, aby doktoranci wypełnili również ankietę ewaluacyjną UwB (Załącznik 3a Uchwały Senatu). Tę również wypełniło 4 doktorantów (8%). Niewielki odsetek doktorantów, który wypełnił ankietę, nie daje możliwości by próba miała charakter reprezentatywny i nie przedstawia pełnego obrazu oceny procesu kształcenia w SDNS.

Większość wystawionych ocen procesu kształcenia jest pozytywna lub raczej pozytywna. Znalazł się jednak doktorant, który nie jest zadowolony z kształcenia w szkole. Prawdopodobnie to ta osoba wystawiła niskie noty za zbyt małą ofertę przedmiotów fakultatywnych. Dwie osoby uznały, że sposób prowadzenia zajęć i stosowane metody nauczania są nieodpowiednie. Jedna osoba oceniła na raczej niewystarczające wsparcie przy pisaniu pracy doktorskiej. Co do oceny zmiany intensywności nauki pojawiły się sprzeczne oceny: jeden doktorant uznał, że zależałoby mu na zwiększeniu intensywności, natomiast pozostali (3) są przeciwnego zdania.

Ważnym elementem procesu doskonalenia jakości kształcenia są wnioski z oceny poszczególnych elementów procesu dydaktycznego (tabela 3 i 4).

Tabela 3. Ocena elementów procesu dydaktycznego w szkole doktorskiej

Poszczególne elementy procesu dydaktycznego	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy	Nie zaznaczono żadnej odpowiedzi
	liczba doktorantów						
Wykłady	1	1	0	0	0	0	4
Konwersatoria	2	3	0	0	0	0	1
Seminaria	3	2	0	1	0	0	0
Przedmioty fakultatywne	2	0	1	0	0	2	1
Laboratoria	1	0	0	0	0	5	0
Praktyki zawodowe	3	1	1	0	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Załącznik 3b).

Tabela 4. Ocena elementów procesu dydaktycznego

Poszczególne elementy procesu dydaktycznego	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	liczba doktorantów					
Wykłady	2	0	0	0	0	2
Ćwiczenia i konwersatoria	2	2	0	0	0	0
Seminaria i proseminaria	1	1	1	1	0	0
Przedmioty fakultatywne	2	0	0	0	0	2
Lektoraty	3	1	0	0	0	0
Warsztaty i laboratoria	2	0	0	0	0	2
Praktyki zawodowe	1	1	0	0	0	2
Celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania lub opracowania	2	2	0	0	0	0
Indywidualne konsultacje	3	0	0	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej UwB (Załącznik 3a).

Ogólnie poszczególne typy zajęć zostały ocenione głównie jako bardzo dobre i dobre. W przypadku seminariów pojawiły się niskie bądź przeciętne oceny.

Komentarze ankietowanych (ankieta UwB – Załącznik 3a)

Dodatkowo w ankietach skierowanych do doktorantów zawarte było pytanie: „Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić przede wszystkim, by poprawić ogólną jakość kształcenia w Pana/Pani szkole doktorskiej?”

Komentarz 1: *Dobór przedmiotów prowadzonych w ramach praktyk powinien być konsultowany z doktorantami. Pomoc w przygotowaniu rozprawy doktorskiej ze strony promotorów jest niewielka.*

Komentarz 2: *Szkola doktorska nakłada na doktorantów zbyt dużo niepotrzebnych aktywności. Sam program kształcenia powinien zostać okrojony. Kształcenie w szkole doktorskiej powinno skupiać się na prowadzeniu własnych badań, pracy nad własną dysertacją. Tymczasem jako doktoranci jesteśmy nagminnie zajęci innymi aktywnościami związanymi ze szkołą doktorską, które rzadko pokrywają się z naszymi zakresami zainteresowań i prowadzonych badań. Konieczność dobierania zajęć fakultatywnych spoza dziedziny, wydaje się być nie na miejscu – zajmuje tylko czas, którego każdy z nas i tak posiada niewiele. Każdy z nas łączy prywatne życie, pracę zawodową, w przypadku niektórych osób aplikację i inne obowiązki z doktoratem. Każdy z nas wybrał doktorat świadomie, jednakże praktyka pokazuje, że ilość uwzględnionych zajęć, dodatkowych aktywności, wymóg skomponowania zajmujących IPB odbijają się na jakości prac nad własnym zakresem badań i pracą nad dysertacją. W*

szczegółności ciężkie do zrozumienia są zaliczenia opierające się na wymogach napisania artykułów, które rzadko da się powiązać z tematyką własnej pracy doktorskiej, lub zajęcia z języka obcego. Na tym etapie kształcenia nasza praca powinna bardziej opierać się na indywidualnym rozwoju, pracy z promotorem, a nie przypominać typowego kształcenia studenckiego.

Komentarz ankietowanych (ankieta szkoły – Zał 3b; pytanie: Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić przede wszystkim, by poprawić ogólną jakość kształcenia na Pana/Pani kierunku?)

Komentarz 3: *Oferta przedmiotów specjalistycznych jest niewystarczająca, nie ma przedmiotów z obszaru zainteresowania doktorantów*

Komentarz 4: *Szkolenia dla promotorów*

Pierwszy komentarz zawiera uwagi, co do współpracy z promotorem w zakresie doboru zajęć dydaktycznych w ramach praktyki zawodowej oraz wsparcia uzyskiwanego w procesie pisania pracy. Wydaje się, że oba te aspekty doktorant ocena negatywnie. Z pewnością wsparcie doktoranta przez promotora powinno dotyczyć tych aspektów wskazanych w komentarzu.

Drugi komentarz dotyczy kilku zasadniczych kwestii dla funkcjonowania Szkoły, a właściwie szkół doktorskich. Koncepcja szkół doktorskich zapoczątkowana tzw. Ustawą 2.0 zawiera zmieniony model kształcenia doktoranta. Położono w nim nacisk na indywidualizację (poprzez ograniczenie liczby doktorantów oraz wprowadzenie narzędzia – indywidualnych planów badawczych) oraz interdyscyplinarność (każda szkoła miała kształcić przynajmniej w 2 dyscyplinach oraz oferować programy uwzględniające interdyscyplinarne zajęcia). W SDNS UwB każdy doktorant do końca 1 roku kształcenia opracowuje wspólnie z promotorem indywidualny plan badawczy (jest to ustawowy wymóg), jest to czteroletni plan aktywności naukowej doktoranta związany z prowadzeniem badań w zakresie podejmowanego w doktoracie obszaru tematycznego. Drugim narzędziem jest program kształcenia. Zdaniem komisji wymiar 415 godzin w ciągu 4 lat kształcenia nie powinien stanowić istotnego obciążenia. Zajęcia są nakierowane na rozwój doktoranta w dyscyplinie. Zajęcia spoza dyscypliny (jeden przedmiot 15 godzin) stanowią jeden z aspektów interdyscyplinarności programu. Z argumentów przytoczonych przez doktoranta należy podnieść kwestię przedmiotów fakultatywnych (zwraca na to uwagę również autor trzeciego komentarza), co zostanie przedstawione dziekanom wydziałów i dyrektorowi jednostki konstytuujących szkołę, a celu stworzenia szerszej oferty tych zajęć.

Autor czwartego komentarza postuluje wprowadzenie szkoleń dla promotorów. Zespół traktuje ten komentarz jako uwagę skierowaną do promotorów dotyczącą niewystarczającej opieki nad doktorantami, co może wynikać z niedostatecznej wiedzy samych promotorów.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Monitorowanie standardów kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB odbywa się zgodnie z przepisami prawa, jak i wymogami określonymi przez Rektora UwB i Dyrektora SDNS. Zespół ocenia je jako prawidłowe. W celu podniesienia jakości kształcenia Zespół rekomenduje następujące działania:

- kontynuować weryfikowanie opracowywania, aktualizowania oraz zamieszczania sylabusów w USOS oraz czuwać nad poprawnością ich sporządzania, szczególnie w zakresie realizacji zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji,
- prowadzić spotkania szkoleniowe skierowane do nowopowołanych promotorów,
- w rozmowach z promotorami zwrócić uwagę na konieczność systematycznych kontaktów z doktorantami oraz zwiększenia działań w kierunku wsparcia doktorantów w pisaniu przez nich prac doktorskich, włączania doktorantów w działalność naukową, dobór zajęć w ramach praktyk zawodowych. Kwestia ta jest szczególnie ważna w przypadku nowopowolywanych promotorów;
- przypominać promotorom podejmowaniu niezbędnych działań związanych z opieką nad doktorantem, zamieszczać na stronie informacje o obowiązkach promotorów
- zachęcanie doktorantów do wypełniania ankiet, systematyczne monitorowanie wyników ankiet,
- proponowanie szerszej oferty przedmiotów do wyboru.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz z UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Monitorowanie standardów kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB odbywa się zgodnie z przepisami prawa, jak i wymogami określonymi przez Rektora UwB i Dyrektora SDNS. Zespół ocenia je jako prawidłowe. W celu podniesienia jakości kształcenia Zespół rekomenduje następujące działania:

- 1) kontynuować weryfikowanie opracowywania, aktualizowania oraz zamieszczania sylabusów w USOS oraz czuwać nad poprawnością ich sporządzania, szczególnie w zakresie realizacji zakładanych efektów uczenia się oraz sposobów ich weryfikacji - w roku akademickim 2021/2022 ponownie dokonano weryfikacji sylabusów – uwagi przekazano prowadzącym;
- 2) w rozmowach z promotorami zwrócić uwagę na konieczność systematycznych kontaktów z doktorantami, włączania ich w działalność naukową, zapoznania się z regulaminem, programem szkoły i elementami indywidualnego planu badawczego - w trakcie rozmów z nowopowołanymi promotorami omówiono wszystkie te kwestie;
- 4) systematyczne monitorowanie wyników ankiet- w roku akademickim 2021/2022 dokonano przeglądu oraz analizy wypełnionych przez doktorantów ankiet.
- 5) rozpoznanie możliwości pozyskania funduszy na badania doktorantów – Dyrektor podjął kroki w celu pozyskania funduszy na działalność naukową doktorantów. Opracowano procedurę staży, a w jej ramach ścieżkę pozyskania środków na nie
- 6) wprowadzenie do programu kształcenia zmian dotyczących: wydłużenia kursu metodologii, zaproponowanie dodatkowych zajęć z publikowania naukowego – W roku akademickim 2021/2022 program nie został zmieniony. Zmiany te planowane są na rok 2022/2023. Zaproponowano i sfinansowano ze środków szkoły szkolenie z zakresu publikowania naukowego w dziedzinie nauk społecznych. Niestety okazało się, że niewielu doktorantów było zainteresowanych udziałem w nim.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Ocena jakości zajęć dydaktycznych w SDNS UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§ 6,7,8)* oraz Zarządzenia nr 70 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 14 września 2021 r. w sprawie *prowadzenia zajęć dydaktycznych i konsultacji, weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się oraz przeprowadzania egzaminów dyplomowych w roku akademickim 2021/2022 w Uniwersytecie w Białymstoku*.

Zgodnie z §7 Uchwały nr 2614 Senatu UwB z dn. 27.11.2019r. dyrektor szkoły doktorskiej ma prawo przeprowadzić hospitację zajęć dydaktycznych realizowanych w szkołach doktorskich. Hospitację może też przeprowadzić osoba przez niego upoważniona, będąca członkiem rady naukowej szkoły doktorskiej.

W roku 2021/2022 w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB przeprowadzono 10 hospitacji zajęć. Hospitacje przeprowadzali członkowie Rady Naukowej oraz Dyrektor Szkoły. Ze sporządzonych protokołów wynika, że wszystkie hospitowane zajęcia prowadzone były adekwatnie do wymogów przedmiotów oraz programu kształcenia, zgodnie z zaplanowanymi tematami. Drobne uwagi do realizacji zajęć zostały przekazane prowadzącym. Zgodnie z wytycznymi Uczelnianego Zespołu d.s jakości kształcenia hospitacje pracowników zostały przekazane odpowiednim dziekanom i Dyrektorowi Instytutu Socjologii.

Ocena jakości poszczególnych zajęć dokonana została na podstawie wyników ankiet wypełnianych przez doktorantów (zgodnie z §6, p.1). Zespół stwierdził, iż ankiety wypełniono w odniesieniu do 32 nauczycieli. Spora liczba zajęć i wykładowców nie została oceniona, w dużej mierze dotyczy to seminariów doktorskich. Można to złożyć na małą liczbę doktorantów uczestniczących w tych zajęciach. W seminariach do tej pory uczestniczyło nie więcej niż 2 doktorantów na jednego promotora. Doktoranci zwracają uwagę na brak anonimowości oceny w przypadku takich zajęć.

Tabela 5. Ocena jakości zajęć dydaktycznych w opinii doktorantów

Wyszczególnienie	Średnia odpowiedzi (oceny od 1,0 do 5,0)
Przygotowanie prowadzącego do zajęć	4,91
Punktualność prowadzącego	4,88
Klarowność wykładanego materiału	4,86
Interesujący sposób prowadzenia zajęć	4,72
Nastawienie do studenta (szacunek)	4,82
Inspirowanie do samodzielnego myślenia	4,78
Obiektywność oceniania	4,88
Jasność kryteriów zaliczeniowych	4,72
Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji	4,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych

Odpowiedzi doktorantów zawierają wysoką ocenę zajęć. Średnia ocena zajęć wystawiona przez doktorantów w poszczególnych kategoriach kształtuje się w przedziale 4,94-4,72, czyli od oceny bardzo dobrej do dobrej z plusem. W ocenie jakości zajęć dydaktycznych najwyższą punktację uzyskała kategoria: dostępność prowadzącego w czasie konsultacji, a następnie przygotowanie do zajęć, punktualność prowadzącego i obiektywność oceniania. Najniższe noty uzyskały interesujący sposób prowadzenia zajęć i jasność kryteriów zaliczeniowych.

W kilku przypadkach pojawiły się pozytywne komentarze:

1. *Ogromna życzliwość i szacunek do uczestników zajęć. Pełna zrozumienia, cierpliwości i dobrej woli. X to zajęcia, na które cała grupa uczęszczała z przyjemnością.*
2. *Nie spodziewałam się, że tak dużo wyniosę z tych zajęć. Było świetnie*
3. *Prowadzący jest dużym wsparciem w zakresie pisanej rozprawy doktorskiej.*
4. *Mimo, że Y, więc coś, po czym się tego nie spodziewałem – to bardzo ciekawie przeprowadzone*
5. *Inspirujące i ciekawe zajęcia*

Pojawił się ponadto komentarz negatywny dotyczący jednego z wykładowców, a którym jego autor krytycznie odniósł się do zawartości testu zaliczeniowego i terminu sprawdzenia prac oraz wpisania ocen do USOS, a także zwrócił uwagę na nieodpowiedni stosunek prowadzącego do doktorantów.

Wypełnione przez doktorantów ankiety zajęć prowadzonych w SDNS dostępne są na kontach pracowników w USOS

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Zajęcia dydaktyczne w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UwB odbywają się zgodnie z przepisami prawa, jak i wymogami określonymi w programie SDNS. Zespół ocenia je jako prowadzone na odpowiednim poziomie. W celu podniesienia jakości kształcenia Zespół rekomenduje następujące działania:

- nadal przeprowadzać hospitacje na zajęciach z doktorantami;
- w rozmowach z prowadzącymi zwracać uwagę na terminowe przeprowadzanie zaliczeń oraz wpisywanie ocen do USOS we właściwym terminie;
- wskazać na znaczenie jednoznacznego sformułowania kryteriów zaliczeń w sylabusach
- zachęcać doktorantów do wypełniania ankiet oraz zamieszczania komentarzy. Umożliwi to Zespołowi dokonanie pogłębionej oceny jakości zajęć dydaktycznych w szkole.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1) nadal przeprowadzać hospitacje na zajęciach z doktorantami – na rok 2021/2022 Dyrektor sporządził plan hospitacji i większość z nich przeprowadzono przy dużym wsparciu członków Rady Naukowej;

2) wypracować metodę oceny seminariów doktorskich i ewaluacji pracy promotora – Dyrektor podjął takie działania. Przedstawiono je na Radzie Naukowej, jednak żadna z propozycji nie zyskała uznania;

- 3) zwrócić uwagę na większe zróżnicowanie metod/materiałów i pomocy dydaktycznych wykorzystywanych podczas zajęć – przedstawiono takie uwagi przy korektach sylabusów;
- 4) zwrócić uwagę na jednoznaczne sformułowanie kryteriów zaliczeń w sylabusach - przedstawiono takie uwagi przy korektach sylabusów;
- 5) zachęcać doktorantów do wypełniania ankiet oraz zamieszczania komentarzy. Umożliwi to Zespołowi dokonanie pogłębionej oceny jakości zajęć dydaktycznych w szkole – mimo zachęt, rozmowy z samorządem, kilku przypomnień – nie osiągnięto zadowalającego efektu.

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I JEGO ORGANIZACJI

Monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów w SDNS UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (§9). Przedmiotem oceny były:

- zasoby biblioteczne, w szczególności ich aktualizowanie pod kątem potrzeb pracowników, doktorantów oraz ich dostępu do komputerowych baz danych,
- jakość infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do liczby doktorantów,
- dostępność i przejrzystość informacji na temat kształcenia, w szczególności informacji o programach kształcenia, sylabusach przedmiotów, harmonogramie zajęć dydaktycznych, przyznanych jednostce certyfikatach, międzynarodowej współpracy doktoranckiej, itp.,
- organizacja zajęć.

Ocena warunków kształcenia i organizacji studiów dokonana została na podstawie opinii doktorantów wyrażonych w wypełnianej ankiecie ewaluacyjnej. Ankieta miała charakter dobrowolny i zamieszczona była w systemie USOSweb w okresie czerwiec-wrzesień 2022, a doktorantów powiadomiono o jej uruchomieniu. Ankiety wypełniło 12% doktorantów (3b) i 8% (3a). Przy małej ogólnej liczbie respondentów utrudnia to wyciągnięcie reprezentatywnych wniosków i generalizację dla całej populacji.

Ad.1) zasoby biblioteczne, w szczególności ich aktualizowanie pod kątem potrzeb pracowników, doktorantów oraz ich dostępu do komputerowych baz danych,

Na podstawie ankiet wywnioskować można, że doktoranci odwiedzają Bibliotekę Uniwersytecką rzadziej niż kilka razy w roku (6) lub kilka razy w miesiącu (3), zaś bibliotekę jednostki uniwersyteckiej przynajmniej kilka razy w miesiącu (3), kilka razy w tygodniu (2), kilka razy w roku (2) lub rzadziej (3). Poza tym kilka razy w roku lub rzadziej korzystają ze zbiorów innej biblioteki (wskazano Książnicę Podlaską).

Oceny wystawione przez doktorantów w tym obszarze są dobre lub dostateczne (Tabela 6).

Tabela 6. Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej i bibliotek jednostek uniwersyteckich

Wybrane aspekty korzystania z bibliotek	Biblioteka Uniwersytecka	biblioteki specjalistyczne
	Ocena od 1,0 do 5,0 gdzie 1 najniższa 5 najwyższa	
Dostępność literatury podstawowej	3,71	4,0
Ogólne zasoby księgozbioru w zakresie tematyki kształcenia	3,57	3,75
Aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)	3,5	4
Sprawność obsługi	4,0	4,25
Przyjazność obsługi	4,0	4,25
Godziny otwarcia	2,5	2,5
Warunki pracy (dotyczy zwłaszcza czytelni)	3,5	3,25
Możliwość korzystania z elektronicznych baz danych	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej UwB i szkoły doktorskiej (Załącznik 3a i 3b)

Analiza odpowiedzi doktorantów wskazuje na dobre i dostateczne oceny wybranych aspektów funkcjonowania bibliotek, najniższą ocenę mają godziny otwarcia bibliotek. Uwaga ta powtarza się po raz kolejny. Nisko oceniana jest też dostępność do baz oraz warunki pracy w bibliotekach.

Ad. 2) *jakość infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, dostęp do Internetu) i jej dostosowanie do ilości doktorantów*
Szkola Doktorska Nauk Społecznych UwB nie dysponuje własną bazą dydaktyczną. Siedziba szkoły mieści się w budynku Wydziału Ekonomii i Finansów (p. 233). Są to dwa pomieszczenia, w jednym znajduje się niewielka sala seminaryjna na ok. 12 osób, drugie to sekretariat szkoły. Pracownik administracyjny zajmuje się obsługą doktorantów ze szkoły doktorskiej, jak też ze studiów doktoranckich prowadzonych na WEiF.

W pomieszczeniu seminaryjnym szkoły organizowane są spotkania z ograniczoną liczbą osób lub zajęcia nieprzekraczające pojemności sali. Większość zajęć dydaktycznych realizowanych jest w budynkach Wydziału Ekonomii i Finansów, Wydziału Nauk o Edukacji, Wydziału Prawa oraz Instytutu Socjologii w porozumieniu z tymi jednostkami.

Generalnie doktoranci pozytywnie ocenili jakość infrastruktury dydaktycznej. Przyznano też kilka ocen przeciętnych oraz jedną ocenę negatywną za dostęp do internetu.

Tabela 7. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia

Infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana w procesie dydaktycznym	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	Liczba doktorantów					
Sale wykładowe	2	1	1	0	0	0
Sale ćwiczeniowe	2	1	1	0	0	0
Środki audiowizualne i multimedialne	2	0	1	0	0	1
Wyposażenie laboratorium	1	0	0	0	0	3
Dostęp do Internetu	3	1	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Załącznik 3b)

Tabela 8. Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia

Infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana w procesie dydaktycznym	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	Liczba doktorantów					
Sale wykładowe	3	3	0	0	0	0
Sale ćwiczeniowe	3	3	0	0	0	0
Środki audiowizualne i multimedialne	2	2	1	0	0	1
Wyposażenie laboratorium	1	0	0	0	0	5
Dostęp do Internetu	3	1	0	1	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej UwB (Załącznik 3a).

Ad. 3) *dostępność i przejrzystość informacji na temat kształcenia, w szczególności informacja o programach kształcenia, sylabusach przedmiotów, harmonogramie zajęć dydaktycznych, przyznanych jednostce certyfikatach, międzynarodowej współpracy doktoranckiej, itp.*

Informacje na temat kształcenia, w tym akty prawne obowiązujące w szkole zgodnie z obowiązkiem ustawowym zamieszczone są w Biuletynie Informacji Publicznej. Znajdują się tam: Regulamin SDNS UwB, program kształcenia oraz zasady rekrutacji. Ponadto na stronie szkoły wstawiane są informacje dotyczące bieżącego funkcjonowania.

Systematycznie dostosowywana jest strona SDNS do potrzeb. Wszystkie informacje i aktualizacje strony zamieszczane są niezwłocznie przez pracownika administracyjnego. Bieżące informacje wysyłane są via mail bezpośrednio do zainteresowanych.

Tabela 9. Ocena informacji na temat kształcenia na stronie internetowej

Dostępność strony internetowej w zakresie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
	Liczba doktorantów					
Kierunku studiów	3	1	0	0	0	0
Programu kształcenia	6	2	2	0	0	0
Rozkładu zajęć dydaktycznych	6	1	1	1	1	0
Możliwości wyjazdu na inne uczelnie w ramach programów wymiany doktoranckiej	6	0	1	2	0	1
Konferencji, seminariów, szkoleń skierowanych do doktorantów	3	2	1	0	0	0
Możliwości uczestniczenia w projektach konkursowych, pozyskania grantów czy stypendiów naukowych	3	1	2	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet ewaluacyjnych (Załącznik 3a, Załącznik 3b).

Doktoranci wskazali, że stronę internetową szkoły odwiedzają kilka razy w miesiącu (7), kilka razy w semestrze (2) bądź kilka razy w tygodniu (1).

Jak wynika z wyników przedstawionych w tabeli 9, materiały zawierające różnorodne informacje dotyczące kształcenia: programu kształcenia, zajęć dydaktycznych, badań naukowych, mobilności doktorantów zawarte na stronie Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych są oceniane jako dostępne. W większości doktoranci wskazują zdecydowaną dostępność lub raczej dostępność wszystkich informacji. Najniższe oceny dotyczą dostępności rozkładu zajęć poprzez stronę. Informacje najważniejsze dotyczące rozkładu są wysyłane na indywidualne adresy doktorantów.

W wynikach ankiet (Tabela 10) wskazano również, że informacje zawarte w sylabusach są odpowiednie do oczekiwań doktorantów. Wszyscy respondenci ocenili zdecydowanie pozytywnie możliwość pozyskania wiedzy o treściach programowych, lekturach przedmiotu oraz kryteriach oceny zaliczanych przedmiotów.

Tabela 10. Ocena zawartości sylabusów

Czy sylabusy przedmiotów zapewniają uzyskanie wiedzy dotyczącej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	Liczba doktorantów				
Treści programowych przedmiotów	7	2	1	0	0
Lektur przedmiotowych	7	3	0	0	0
Kryteria oceny zaliczanych przedmiotów	5	3	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety ewaluacyjnej szkoły doktorskiej (Załącznik 3a, Załącznik 3b).

Kolejnym aspektem poddawany analizie jest ocena pracy sekretariatu. W większości przypadków doktoranci pozytywnie oceniają organizację pracy. Odpowiedzi: zdecydowanie tak i raczej tak stanowią (7 wskazań). Jedna osoba uznała, że zdecydowanie nie. Następnie podsumowując swoje opinie 9 doktorantów wystawiło ocenę bardzo dobrą, zaś jedna ocenę dobrą.

Tabela 11. Ocena pracy sekretariatu

Tabela 11. Ocena pracy sekretariatu					
Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	Liczba doktorantów				
Czy niżej wymienione informacje przekazywane są przez pracowników sekretariatu w sposób wyczerpujący:					
- informacje dotyczące toku kształcenia	9	1	0	0	0
-informacje dotyczące spraw stypendialnych	8	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet ewaluacyjnych (Załącznik 3a, Załącznik 3b).

Doktoranci odwiedzają sekretariat szkoły doktorskiej kilka razy w semestrze (6) lub kilka razy w miesiącu (5). Pracę sekretariatu oceniono bardzo dobrze. Podkreślano brak zastrzeżeń do pracy.

Przykładowe komentarze:

Doktorant 1: *Sekretariat SDNS funkcjonuje doskonale.*

Doktorant 2: *Sekretariat SDNS jest bardzo sprawnie funkcjonujący. Pani X z sekretariatu służy radą i jest najlepszym pracownikiem administracyjnym, z jakim było mi dane mieć kontakt.*

Doktorant 3: *Pracę sekretariatu oceniam na bardzo dobrą – zawsze uzyskuję rzetelne informacje i odpowiedzi na zadane pytania. Wysoki profesjonalizm. Jedyną kwestią, jaką jestem w stanie zaproponować, to podtrzymanie wprowadzonej zmiany, by chociaż jeden dzień w tygodniu sekretariat był czynny dłużej. Ponadto informacje o niektórych prośbach kierowanych przez SDNS powinny być kierowane do doktorantów z większym wyprzedzeniem czasowym – nie zawsze nawet tydzień czasu wystarczy na odniesienie się do wymogów szkoły doktorskiej.*

Doktorant 4: *Pani X zawsze udziela stosownej pomocy, kontakt jest bardzo dobry.*

Ocenie poddano również funkcjonowanie pracowni komputerowej (doktoranci mogą korzystać z takich pracowni na wydziałach). Ocenili działanie pracowni jako dobre lub bardzo dobre. Doktoranci SDNS mogą nie mieć zdania na temat tego elementu infrastruktury uczelni ze względu na sporadyczne realizowanie zajęć w pracowniach komputerowych.

Ad. 4) organizacja zajęć

Organizacja zajęć w szkole odbywa się zgodnie z programem studiów oraz organizacją roku obowiązującą na UwB. Rozkłady zajęć są przekazane doktorantom we właściwym terminie. Informacje początkowo przekazywane są mailowo, a następnie zamieszczane w USOS. Zajęcia planowane są na jeden dzień w tygodniu, poza seminariami, które są umawiane indywidualnie z doktorantami.

Rok 1 kształcenia – przyjęto zapisy na przedmioty rozwijające umiejętności miękkie oraz zorganizowano wszystkie te zajęcia (ruszyły wszystkie przedmioty). W drugim semestrze doktoranci dokonali wyboru konwersatoriów specjalistycznych na kolejne lata kształcenia. Rok 2 i 3 kształcenia – realizacja programu bez zakłóceń. Doktoranci 3 roku wybrali przedmiot spoza dyscypliny do realizacji na roku 4. Doktoranci (również kilku z 1 roku) zrealizowali praktyki zawodowe – poprzez prowadzenie lub uczestnictwo w prowadzeniu zajęć dydaktycznych. Zajęcia przypisywane są doktorantom przez promotorów lub kierowników katedr spośród tych, które są prowadzone w tych jednostkach wszystkie zajęcia dotyczą dyscypliny, w której doktoranci prowadzą badania.

W roku akademickim 2021/2022 nie zgłaszano większych problemów z organizacją zajęć. Zdarzają się przypadki podawania przez pracowników terminów i godzin zajęć z opóźnieniem – szczególnie dotyczy to seminariów doktorskich.

W komentarzach przytoczonych we wcześniejszej części sprawozdania zgłoszono uwagę dotyczącą przydzielania zajęć w ramach praktyk zawodowych oraz rozszerzenia oferty przedmiotów fakultatywnych.

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

W obszarze oceny warunków kształcenia i ich organizacji Zespół sformułował zalecenia:

- wysunąć propozycję ankiety dostosowanej do możliwości oceny jakości kształcenia w szkołach doktorskich;
- ponowne wydłużenie pracy sekretariatu przynajmniej w jeden dzień lub zaproponowanie innego rozwiązania wychodzącego naprzeciw oczekiwaniom doktorantów;
- wysyłać informacje do doktorantów z większym wyprzedzeniem;
- na spotkaniu z promotorami należy podjąć kwestię przyznawania zajęć doktorantom w ramach praktyk zawodowych.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

- 1) ankietowanie doktorantów powinno się opierać o jedną zbiorczą ankietę ewaluacyjną, a nie cztery, które zawierają mało różniące się pytania oraz takie, które nie dotyczą doktorantów – tym razem doktoranci wypełniali 2 ankiety – ciągle jednak jest sporo pytań, które w obu ankietach są takie same;
- 2) należy zachęcać doktorantów do wyrażania opinii przez ankiety- kilkakrotnie przypominano doktorantom o możliwości wypełnienia ankiet dotyczących zajęć oraz kształcenia w szkole doktorskiej;
- 3) należy zwiększyć ilość informacji przekazywanych doktorantom w zakresie: możliwości wyjazdu na inne uczelnie w ramach programów wymiany doktoranckiej; konferencji, seminariów, szkoleń skierowanych do doktorantów; możliwości uczestniczenia w projektach konkursowych, pozyskania grantów czy stypendiów naukowych – systematycznie pozyskiwane informacje przekazywane są doktorantom mailowo;
- 4) rekomenduje się założenie skrzynki podawczej dostępnej poza godzinami pracy sekretariatu – założono skrzynkę na portierni WEiF (w budynku SDNS);
- 5) należy rozważyć skrócenie czasu pracy wewnętrznej sekretariatu oraz przesunięcie godzin pracy na późniejsze przynajmniej w jednym dniu w tygodniu – w roku akademickim 2021/2022 przychylnie się do prośby doktorantów – jednak w wydłużonych godzinach pracy liczba zgłaszających się doktorantów jest marginalna – rozważamy inny sposób uelastycznienia godzin pracy;
- 6) na spotkaniu z promotorami należy przybliżyć kwestię przyznawania zajęć doktorantom w ramach praktyk zawodowych – kwestię tę przybliżono na spotkaniach z promotorami.

5. MONITOROWANE WSPARCIA DOKTORANTÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ

Monitorowanie wsparcia doktorantów w procesie uczenia się w SDNS UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§11). Przedmiotem oceny i analizy jest:

- wsparcie dydaktyczne (m.in. powołanie opiekuna roku, opiekuna praktyk, konsultacje pracowników akademickich),
- wsparcie naukowe (m.in. działalność kół i obozów naukowych, organizacja konferencji studenckich/doktoranckich, udział w konferencjach),
- wsparcie materialne (m.in. stypendia naukowe, zakwaterowanie w domach studenta),
- inne formy wsparcia (m.in. wsparcie dla doktorantów niepełnosprawnych),
- dostępność informacji o formach wsparcia.

W SDNS nie jest powoływany opiekun roku oraz opiekun praktyk. Doktoranci dokonują wyborów swoich reprezentantów do Rady Doktorantów SDNS, a także do Rady Uczelnianej Samorządu Doktorantów UwB.

Jeśli zaś chodzi o konsultacje pracowników akademickich, to odbywają się w macierzystych jednostkach. Terminy konsultacji nauczycieli akademickich umieszczane są w systemie USOS oraz na stronach Katedr i Zakładów. Istnieje również możliwość kontaktu mailowego. Zgodnie z

wymogami na UwB dyżury pracowników odbywają się co tydzień w wymiarze przynajmniej jednej godziny lekcyjnej.

Zajęcia dydaktyczne organizowane są w sposób elastyczny. Proponowane zajęcia na danym roczniku koncentrowane są w jednym dniu w tygodniu. Uwzględniane są też propozycje doktorantów co do zmian dni lub godzin zajęć, po konsultacjach z prowadzącymi.

Informacje dotyczące zajęć (tryb, zaliczenie) przedstawione zostały w sylabusach zamieszczonych w USOS.

Wsparcie naukowe doktoranta realizowane jest w środowisku tworzonym przez szkołę. Wszystkim doktorantom I roku powołano promotorów (11.2021- 01.2022), odbywały się seminaria naukowe z doktorantami I i II roku, na których przedstawiali oni swoje koncepcje i wyniki badań. Doktoranci II roku zaprezentowali swoje koncepcje na Forum Doktorantów SDNS. Zorganizowano również 5 spotkań Dyrektora z promotorami dotyczące opieki na doktorantami w szkole. W indywidualnych sprawach odbyły się konsultacje Dyrektora z promotorami. Przeprowadzono także spotkanie z doktorantami dotyczące opracowania indywidualnych planów badawczych.

Z innych form wsparcia aktywności naukowej SDNS organizuje, oferuje szkolenia i warsztaty rozwijające umiejętności i kwalifikacje doktorantów oraz przekazuje informacje dotyczące takich szkoleń. W roku 2021/2022 doktoranci mogli uczestniczyć w następujących formach podnoszenia swoich kwalifikacji:

- Elektroniczne źródła informacji. Gdzie i jak szukać informacji do pracy naukowej, Dział Informacji Naukowej BG UwB 27.10.2021;
- Szkolenie z obsługi platformy EduPortal – 17.11.2021 r.;
- NCN_Szkolenie dla wnioskodawców – 07.12.2021 r.;
- Szkolenie on-line z zakresu pisania artykułów i publikowania naukowego w czasopismach z dziedziny nauk społecznych dla doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych - 13.05.2022 r.
- Warsztat wystąpień publicznych dla naukowców, 02-13.06.2022 r.

Z analizy sprawozdań rocznych doktorantów wynika, że w roku akademickim 2021/2022 podjęli 227 aktywności związanych z podnoszeniem równych umiejętności naukowych i dydaktycznych. Były to szkolenia, warsztaty, uczestnictwa bierne w konferencjach itp. Ponadto kilku doktorantów podjęło aktywność organizacyjną. Kilku aktywnie działa w strukturach KRD, RUSD czy też w komisjach UwB.

W zakresie wsparcia finansowego - wszyscy doktoranci otrzymują stypendium, które jest wypłacane co miesiąc bez opóźnień. Dyrektor w ramach środków przydzielonych na funkcjonowanie szkoły wydzielił również pulę środków na wsparcie działalności naukowej doktorantów (ok. 1 tys. zł na każdego doktoranta na rok kalendarzowy). Zainteresowani mogą zwracać się z wnioskami o dofinansowanie konferencji czy publikacji naukowych.

Pożądane by było, aby doktoranci ubiegali się o granty badawcze. Umożliwia to bowiem wzrost skali finansowania badań, publikowanie za granicą, a także wyjazdy naukowe za granicę. W roku akademickim 2021/2022 doktoranci złożyli 14 wniosków do NCN (PRELUDIUM). Jest to znaczny przyrost w stosunku do poprzedniego roku (o 10 wniosków). Jeden doktorant otrzymał finansowanie NCN za wniosek złożony w poprzednim okresie programowania. Jedną doktorantką otrzymała stypendium *Fellowships für Hochschulabsolventinnen und -absolventen aus Mittel- und Osteuropa (MOE)*, dzięki czemu wyjechała na półroczne stypendium do Niemiec. Jeden doktorant otrzymał Stypendium Towarzystwa Historyczno – Literackiego w Paryżu, co umożliwiło odbycie dwutygodniowego wyjazdu do Paryża w celu przeprowadzenia badań w tamtejszych archiwach.

Doktoranci uczestniczą jako wykonawcy w realizacji projektów: Tango, Opus – NCN, Fundusze Norweski oraz Partycypacyjne badania terenowe w placówce resocjalizacyjnej (kier. dr hab. K.Sawicki). Dodatkowo doktoranci uczestniczyli w przygotowaniu wniosków w swoich katedrach (2 wnioski) – była to pomoc w pracach koncepcyjnych i pisaniu wniosków grantowego MEiN oraz PROTACE – Promoting Children's Rights Among Youth AT Risk through Academic Education.

Informacje o projektach naukowych, konferencjach, konkursach zamieszczane są systematycznie na stronie internetowej szkoły oraz przekazywane mailowo do doktorantów z odpowiednich dyscyplin.

Szkoła Doktorska Nauk Społecznych UwB ma przydzielone jedno miejsce w domu studenckim. W roku 2021/2022 zostało ono wykorzystane przez doktoranta szkoły z zagranicy. W SDNS nie kształci się żaden niepełnosprawny doktorant.

Wnioski (rekommendacje dla ZJK):

Wsparcie doktorantów w procesie uczenia się w SDNS Zespół ocenia na poziomie dobrym. Wskazuje następujące działania, aby poprawić jakość w tym obszarze:

- organizowanie szkoleń związanych z aktywnością naukową i dydaktyczną oraz zachęcanie doktorantów do uczestnictwa w takich aktywnościach, rozpoznanie potrzeb doktorantów w tym zakresie;
- systematyczne przedstawianie doktorantom oferty grantów i stypendiów naukowych;
- przekazywanie informacji dotyczących szkoleń z zakresu możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowania badań naukowych;
- podkreślanie znaczenia kontaktów naukowych w rozwoju doktorantów (spotkania z doktorantami oraz promotorami).

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

1) organizowanie szkoleń związanych z aktywnością naukową i dydaktyczną (warsztaty metodologiczne, sztuka prezentacji, publikowanie artykułów itp.) oraz zachęcanie doktorantów do uczestnictwa w takich aktywnościach- przedstawiano oferty szkoleń z tego zakresu, doktoranci mogli uczestniczyć w szkoleniach NCN

- systematyczne przedstawianie doktorantom oferty grantów i stypendiów naukowych – oferty zamieszczane są na stronie, doktoranci mogli uczestniczyć w szkoleniach NCN, otrzymują również na swoje adresy mailowe informacje z Działu Współpracy Międzynarodowej dotyczące m.in. programu Erasmus+
- przekazywanie informacji dotyczących szkoleń z zakresu możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowania badań naukowych – jw.;
- podkreślanie znaczenia kontaktów naukowych w rozwoju doktorantów (spotkania z doktorantami oraz promotorami) – zgodnie ze wskazówką znaczenie kontaktów naukowych jest akcentowane na spotkaniach z promotorami;

6. OCENA MOBILNOŚCI DOKTORANTÓW ORAZ STOPNIA UMIEDZYNARODOWIENIA KSZTAŁCENIA

Ocena mobilności studentów/doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 roku w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (§10). Przedmiotem oceny i analizy jest:

- funkcjonowanie wymiany studentów/doktorantów w ramach umów pomiędzy uczelniami krajowymi i zagranicznymi w zakresie programów mobilności studentów/doktorantów,
- sformalizowany system zasad zaliczania osiągnięć doktorantów – punktów i ocen,
- wykorzystanie doświadczeń zdobytych przez doktorantów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia (np. uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, zmiana sposobu prowadzenia zajęć),
- opinie przekazane przez studentów/doktorantów przyjeżdżających (polskich i zagranicznych) na temat realizowanych na Uczelni studiów w stosunku do ich oczekiwań w tym zakresie (np. sprawy organizacyjne, system nauczania, relacje doktorant – nauczyciel akademicki),
- udział doktorantów w zajęciach prowadzonych przez profesorów wizytujących lub zajęciach prowadzonych w językach obcych.

Informacje dotyczące wyjazdów na studia czy staże naukowe w ramach programów MOST i Erasmus+ zamieszczone są na stronach wydziałów reprezentujących dyscypliny naukowe, w których kształcą się doktoranci SDNS. Podany jest kontakt do koordynatorów programu, wykaz

niezbędnych dokumentów, zasady rekrutacji, wykaz uczelni partnerskich. Na Wydziałach odbywają się też spotkania dotyczące wymiany studenckiej i doktoranckiej w ramach programu Erasmus+. Dział Współpracy Międzynarodowej przekazuje informacje o programie Erasmus+ bezpośrednio na adresy mailowe doktorantów.

Efekty mobilności i działalności międzynarodowej doktorantów SDNS:

- referaty wygłoszone na konferencjach krajowych: 95 (+31,9%)
- referaty wygłoszone na konferencjach zagranicznych: 6 (+1)

Z innych aktywności zagranicznych doktorantów należy wymienić:

- staż naukowy w University of Ostrava, Czechy
- staż naukowy w Polytechnic Institute of Setubal, Portugalia
- stypendium w Tybindze (Niemcy) - Fellowships für Hochschulabsolventinnen und -absolventen aus Mittel- und Osteuropa (MOE)
- stypendium Towarzystwa Historyczno – Literackiego w Paryżu (Francja)
- wyjazd zagraniczny Transnational Project Meeting w ramach programu: SP YOUNG – Social Professions of Supporting Youth in a European Solidarity Context” Erasmus+
- prowadzenie zajęć przygotowujących do w międzynarodowej szkoły letniej SP YOUNG – Social Professions fo Supporting Youth in a European Solidarity Context” Erasmus+
- prowadzenie zajęć w międzynarodowej szkole letniej SP YOUNG – Social Professions fo Supporting Youth in a European Solidarity Context” Erasmus+
- uczestnictwo w seminarium University of Texas AT Austin

Troje doktorantów zrealizowało staże naukowe w jednostkach krajowych.

Zwrócić należy uwagę na niesatysfakcjonującą mobilność doktorantów, szczególnie zagraniczną. Z jednej strony, było to skutkiem uwarunkowań epidemiologicznych, z drugiej zaś, brak dobrych praktyk w zakresie zdobywania środków na wyjazdy, skromne źródła finansowania w gestii szkoły oraz brak źródeł zewnętrznych finansowania aktywności wyjazdowej doktorantów z pewnością stoją na przeszkodzie w podjęciu tej aktywności..

Wnioski (rekomendacje dla ZJK):

Obszar aktywności międzynarodowej doktorantów szkoły wypada najslabiej. Zespół rekomenduje, aby podjąć następujące działania:

- promować aktywność międzynarodową i zagraniczną doktorantów (konferencje, publikacje, konsultacje naukowe);
- rozszerzyć zakres realizacji umiędzynarodowienia w szkole poprzez np. ofertę przedmiotów w jęz. angielskim;
- poszukiwać możliwości pozyskania funduszy na badania;
- przedstawiać doktorantom ofertę UwB w zakresie wyjazdów/realizacji staży zagranicznych.

Realizacja rekomendacji ZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

- 1) położyć większy nacisk na aktywność międzynarodową i zagraniczną doktorantów (konferencje, publikacje, konsultacje naukowe) – podkreśla się wagę rozwoju doktorantów w kierunku aktywności międzynarodowej i zagranicznej
- 2) rozszerzyć zakres realizacji umiędzynarodowienia w szkole poprzez np. ofertę przedmiotów w jęz. angielskim – zwrócono się do Dziekanów Wydziałów i Dyrektor Instytutu zamieszczenie w ofercie przedmiotów fakultatywnych również zajęć w językach obcych; zorganizowano zajęcia z zakresu wystąpień publicznych w języku angielskim (zajęcia te rozpoczęły się w październiku 2022)
- 3) rozpoznać możliwości pozyskania funduszy na badania – wraz z opracowaniem procedur stażowych wskazano ścieżkę działania związaną z pozyskiwaniem środków na wyjazdy;
- 4) opracować i wprowadzić dobre praktyki poszukiwania/pozyskiwania środków na aktywność zagraniczną doktorantów (szczególnie staże zagraniczne)- jw.;
- 5) przedstawiać doktorantom oferty UwB w zakresie wyjazdów/realizacji staży zagranicznych – podjęto działania nakierowane na pozyskanie informacji o takich wyjazdach, Dyrektor odbył kilka spotkań z kierownikiem Działu Współpracy Międzynarodowej;

6) zaproponować przystąpienie UwB do sieci CEEPUS – przedstawiono taką propozycję, jednak uczestnictwo w tej sieci wymagałoby zaangażowania naukowców przynajmniej z trzech uczelni z różnych krajów. Na obecną chwilę doktoranci mogą włączyć się w działania istniejących sieci w sytuacji wolnych miejsc na wyjazdy.

DYREKTOR
SZKOŁY DOKTORSKIEJ NAUK SPOŁECZNYCH
Uniwersytet w Białymstoku

Ewa Gruszevska
.....*dr hab. Ewa Gruszevska, prof. UwB*.....

(podpis i pieczęć
Dyrektora Szkoły Doktorskiej)

Obszary monitorowania i wskaźniki

Szkoła Doktorska Nauk Społecznych UwB
jednostka (rok akademicki)

Lp.	Obszary monitorowania	Wskaźniki (według sprawozdaniu)
1.	ocena jakości zajęć dydaktycznych	- liczba przeprowadzonych hospitacji: 10 - liczba wypełnionych ankiet oceny w zakresie wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem: 32 - procent wypełnionych ankiet w stosunku do ogólnej liczby ankiet możliwych do wypełnienia: 31,07% - procent doktorantów, którzy wypełnili choć jedną ankietę, w stosunku do ogólnej liczby doktorantów:
2.	monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów doktoranckich	- liczba wypełnionych ankiet ewaluacyjnych: 6 (3b), 4 (3a) - procent osób przeankietowanych w stosunku do ogólnej liczby doktorantów: 12% - liczba doktorantów, którzy przy ocenie kształcenia w szkole doktorskiej udzielili odpowiedzi <i>zdecydowanie tak i raczej tak</i> (na podstawie zał. nr 3b, p. 1A): 5 - procent doktorantów, którzy przy ocenie kształcenia w szkole doktorskiej udzielili odpowiedzi <i>zdecydowanie tak i raczej tak</i> (na podstawie zał. nr 3b, p. 1A): 83,33%
3.	monitorowanie mobilności doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia	- liczba doktorantów korzystających z wymiany międzynarodowej: 0 - liczba staży zagranicznych: 2 - liczba stypendiów zagranicznych wyjazdowych: 2 - liczba doktorantów z zagranicy w ramach wymiany międzynarodowej: 0 - liczba ankiet wypełnionych przez doktorantów uczestniczących w wymianie międzyuczelnianej: 0

Opisane

